

23 april 2015: Kennisdag quaggamosselen

tevens Algemene Ledenvergadering Werkgroep Ecologisch Waterbeheer (WEW)

Praktische informatie

Datum: 23 april 09:30 - 16:30 uur
Locatie: Nieuw Land
Oostvaardersdijk 113
8242 PA Lelystad

Informatie + aanmelding

De kennisdag is voor ecologen en waterprofessionals van kennisinstututen, adviesbureaus en overheden. Aanmelden kan via de website van de WEW: www.wew.nu/opgave

Mocht u naar aanleiding van deze uitnodiging vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met Ellis Penning secretaris@wew.nu of Marloes van der Kamp, marloes.kamp@rijnland.net.

Highlights:

- Veroorzaakt de quaggamossel een verbetering van het doorzicht?
- Leidt de aanwezigheid van de quaggamossel in een watersysteem eenvoudiger tot doelrealisatie?
- Kan de quaggamossel ingezet worden als maatregel tegen blauwalgbestrijding?
- Veroorzaakt de quaggamossel een afname van voedselbeschikbaarheid voor zoöplankton en vis?
- Verandert de aanwezigheid van de quaggamosselen de soortensamenstelling?
- Wat zijn de sociaaleconomische effecten?

Er vindt een opmerkelijk verschijnsel plaats in een aantal Nederlandse wateren: het doorzicht neemt toe door een afname aan chlorofyl terwijl nutriëntenconcentraties nagenoeg gelijk blijven. Een mogelijke verklaring is de opkomst van de quaggamossel (*Dreissena rostriformis bugensis*), een invasieve exoot die sinds 2006 meer en meer wateren koloniseert en domineert. De quaggamossel is een 'filterfeeder' en filtert o.a. fytoplankton en ander organisch materiaal, waardoor het doorzicht toeneemt. Vanuit de literatuur (met name de VS) is bekend dat de effecten van quaggamosselen op het watersysteem dermate substantieel zijn dat het voor waterbeheerders essentieel is inzicht te krijgen in de effecten op het Nederlandse watersysteem.

Op 23 april houden het Hoogheemraadschap van Rijnland, de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer (WEW) en de STOWA een kennisdag over quaggamosselen. Deze dag, die in Lelystad plaatsvindt, is tevens de Algemene Ledenvergadering van de WEW. Bovenstaande vragen staan centraal. De dag begint met een plenair gedeelte waar vanuit verschillende invalshoeken en gebieden ingegaan wordt op de huidige stand van zaken en op de bekende effecten. In de middag wordt in kleinere groepen gediscussieerd over thema's zoals: Hoe om te gaan met monitoring? Welke maatregelen moeten we nemen? Kunnen we quaggamosselen inzetten als beheermaatregel? Als afsluiting vindt een plenaire terugkoppeling plaats en een algehele beschouwing: Hoe nu verder?

Detailprogramma (voorlopig)

09:30 - 10:00	Inloop + koffie/thee
10:00 - 10:05	Welkom Reinder Torenbeek - dagvoorzitter
10:05 - 10:30	Over quagga's - exoot met potenties? Bram bij de Vaate - Waterfauna
10:30 - 10:50	Quagga's in regionale wateren Marloes van der Kamp/ Bruce Michielsen - Hoogheemraadschap van Rijnland
10:50 - 11:10	Quagga's in rijkswateren: IJsselmeergebied Ruurd Noordhuis - Deltares
11:10 - 11:30	Quagga's in rijkswateren: Rivierengebied Rob Leuven - Radboud University Nijmegen
11:30 - 12:00	Sociaal economische kijk op quagga's Willie van Emmerik - Sportvisserij Nederland
12:00 - 13:30	Lunch: buitenexcursie <ul style="list-style-type: none"> • wandeling langs de oevers van het Markermeer
13:00 - 13:30	WEW-leden: huishoudelijk deel Algemene Ledenvergadering
13:30 - 14:00	Quagga's: Droom of nachtmerrie? <ul style="list-style-type: none"> • introductie op de middagdiscussies Miguel Dionisio Pires - Deltares
14:00 - 15:00	<ul style="list-style-type: none"> • Discussiegroep I: Hoe te monitoren? Bram bij de Vaate - Waterfauna Bart Schaub - Hoogheemraadschap van Rijnland • Discussiegroep II: Quagga uitzetten ja of nee? Arjenne Bak - Bureau Waardenburg Harm Gerrits - Hoogheemraadschap van Rijnland • Discussiegroep III: Quagga's en de KRW-beoordelingen Bas van der Wal - STOWA Ellis Penning - Deltares
15:15 - 15:45	Algemene terugkoppeling van de discussiegroepen Discussieleiders
15:45 - 16:30	Afsluiting: Hoe nu verder? Dagvoorzitter
16:30	Borrel